



3.4.2017

Vastaanottaja: TyV@eduskunta.fi

Asia: HE 15/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

<https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+15/2017>

Lausunnonantaja: Pentti Malinen¹, maakuntajohtaja, Kainuun liitto**Tausta: Maakunnan tehtävät ja työvoimapalvelut niiden osana**

Lausuntokierroksella olleessa maakuntalakupaketissa ehdotettiin säädettäväksi *maakuntalaki*, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä niiden yhteinen voimaannolaki. Maakunnille siirtyvät tehtävät työvoimapalvelut ja niihin liittyvät peruslinjaukset sisältyvät maakuntalakiin. Työvoimapalvelujen järjestäminen ja tuottaminen sisältyvät ehdotukseen *aluekehitys- ja kasvupalvelulakiksi*, joka on parhaillaan lausuntokierroksella. Työvoimapalvelut osana ns. kasvupalveluja ovat esillä myös päivitetystä ehdotuksesta *laiksi maakuntien rahoituksesta*. Tässä lausunnossa tarkastelen em. lakiehdotusten valossa työvoimapalveluiden asemaa ja ehdotettuja muutoksia tulevien itsehallinnollisten maakuntien näkökulmasta.

Pääministeri Sipilän hallitusohjelmassa mukaisesti valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon yhteensovitukselta tehtiin 5.4.2016 päätös maakunnille siirrettävistä tehtävistä. Hallituksen linjauksen mukaan maakuntien tehtävien perustana on vuoden 2019 alusta alkaen selkeä työnjako kunnan, maakunnan ja valtion välillä. Hallituksen linjaus kattoi kaikki tuleville maakunnille siirrettäväksi tarkoitetut tehtävät. Näitä on osin tarkennettu maakuntauudistukseen liittyvässä valmistelussa (mm. tehtävien siirtotyöryhmä) sekä erillislakivalmistelussa. Työ- ja elinkeinoministeriö on vastannut lakivalmistelussa, jonka osana **työvoimapalvelujen** sisältöä ja tulevien maakuntien toimintamallia on valmisteltu.

Hallitusohjelman perustella hallitus 5.4.2016 linjasi, että "TE-palveluiden järjestämisessä *hyödynnetään* järjestäjä – tuottaja -mallia. Maakunnat pääsääntöisesti sopivat TE-palveluiden tuottamisesta laissa säädetyt kriteerit täyttävien *kuntien, yksityisten tai kolmannen sektorin tuottajien kanssa*. Näin halutaan hyödyntää kuntien osaamista ja potentiaalia alueidensa kasvun ja työllisyyden edistäjinä. Mallin toteutuksen ja rahoituksen yksityiskohdat täsmennetään jatkovalmistelussa. Uudistuksen yhteydessä tarkistettavassa erityislainsäädännössä ja

¹ Pentti Malinen on toiminut TEM:n aluekehitys- ja kasvupalvelulain valmistelun ohjausryhmässä maakuntien liittojen edustajana sekä lisäksi edustajana kasvupalvelujen tehtävät -työryhmässä.



3.4.2017

uudistuksen toimeenpanossa korostetaan kuntien roolia paikallisissa elinvoimatehtävissään.” (MaakL-esityksen perustelut s. 132-133)

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu lausunnolla oleva esitys **aluekehittämisen ja kasvupalvelujen lainsäädännöksi**. On huomattava, että hallituksen 5.4.2016 tekemän linjausten mukaisista tulevan maakunnan tehtävistä tähän kokonaisuuteen kuuluvat siirtyvistä tehtävästä seuraavat:

5) Aluekehittäminen ja sen rahoitus. Maakunta on jatkossa maakuntaliiton sijasta laissa tarkoitettu yleinen aluekehitysviranomainen ja hoitaa siten alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa aluekehitysviranomaiselle ja maakunnan liitolle säädetyt sekä ELY-keskuksille säädetyt aluekehittämisen tehtävät.

11) Elinkeinoelämän ja elinkeinon sekä innovaatioympäristön kehittäminen ja rahoittaminen sekä siihen liittyvät yritys- ja neuvontapalvelut.

15) Työ- ja elinkeinopalveluiden järjestäminen ja kotoutumisen edistäminen: TE-palveluissa palvelutuotantoa voidaan lailla tai laissa säädettyjen kriteerien täytyessä sopimuksella osoittaa riittävät voimavarat omaavalle kunnalle (kaupunki) sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoille.

Työ- ja elinkeinoministeriön valmistelussa työvoimapalvelut ja julkiset yrityspalvelut on koottu uuden käsitteen, **kasvupalvelut**, alle. Edelleen kasvupalvelut ja aluekehittäminen ja rakennerahastotoiminta on lakiehdotuksessa koottu samaan lakiin samalla kun normien määrää vähennetty ja hallituksen 5.4. linjauksen tarkoittama järjestäjä-tuottaja –malli on tarkennettu **kilpailulliseksi monituottajamalliksi** ja laajennettu työvoimapalveluista kaikkiin maakunnallisiin kasvupalveluihin.

Yleinen kannanotto työvoimapalveluihin osana kasvupalveluja ja maakuntauudistusta

Aluekehitysjärjestelmän uudistaminen on keskeinen osa maakuntauudistusta ja maakunnan tehtävää aluekehitysviranomaisena. Lainsäädäntöpohjan kannalta toivottavinta olisi ollut, että kaikki muut kuin sote-tehtävät, olisi koottu mahdollisimman laajasti yhteen (vrt. min. Rehnin ja Lindströmin kirjoitus 16.6.2016). Tämä kuitenkin edellyttäisi useita eri hallinnonaloja koskevaa lainvalmistelua, mikä ei ole ollut mahdollista, kun po. lakivalmistelu on tapahtunut yksinomaan työ- ja elinkeinoministeriössä.

Maakuntien liittojen edustajana esitin (maakuntajohtajien kannanoton syyskuussa 2016) lainvalmistelun ohjausryhmässä, että aluekehittämisjärjestelmää koskeva lainsäädäntö tulee valmistella maakuntauudistuksen linjausten pohjalta kokonaan omana lakikokonaisuutena ja että kasvupalvelujen uudistamista tulee ohjata maakuntauudistuksen tavoitteiden ja hallituksen 5.4. linjausten mukaisesti. Näkemys perustui siihen, että aluekehittäminen tulee näkyä



3.4.2017

kasvupalvelujen ja muiden aluekehitysinstrumenttien yläkäsitteenä ja sen tulee olla luonteeltaan hallinnonalat ylittävä. Aluekehittäminen ei myöskään ole yksittäinen palvelu, vaan se perustuu maakuntaohjelmassa ilmaistuun kehitystahtoon ja sen toimeenpano tapahtuu laajassa kumppanuudessa maakunnan eri sidosryhmien kanssa ja tällöin maakunnan omat kasvupalvelut ovat vain osa toimeenpanoa.

Lakiesityksen tavoitteena on ollut yhdistää alueiden kehittämisen ja kasvupolitiikan tavoitteet yhdeksi kokonaisuudeksi. Keskeistä on myös työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan yrittäjyys- ja työllisyyspalveluiden uudelleen organisoiminen sote-uudistuksen tapaan järjestäjä - tuottaja -mallin pohjalta. Lain ulkopuolelle jää elinkeinojen ja työllisyyden edistämisen kannalta merkittäviä voimavaroja ja toimenpiteitä sekä ministeriö- että kuntatasolle. Näin ollen "kasvupalvelu" -termi on osin harhaanjohtava. Kunnat panostavat elinkeinojen edistämiseen ja työllisyyteen sekä investointeihin moninkertaisesti verrattuna nyt kasvupalveluiksi maakunnille koottaviin valtion nykyresursseihin. Kunnat panostavat suoraan elinkeinojen ja työllisyyden edistämiseen sekä innovaatioympäristöihin ja monimuotoiseen yhteistyöhön korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yrityscentän kanssa. Kasvun kannalta tärkeä vastuu maankäytöstä, kaavoituksesta ja pitkälti myös liikennejärjestelmästä on jatkossakin kunnilla. Vastaavasti maaseutuelinkeinojen ja -yritysten rahoitus ja palvelut jäävät niin kasvupalvelukäsitteen kuin po. lain ulkopuolelle.

Lakivalmistelun kokemuksen perusteella voi edelleen todeta, että tarkoituksenmukaisinta olisi ollut säätää kaksi eri lakikokonaisuutta: Aluekehityslaki ja siihen liittyvä maakunnan rahoituslaki sekä Kasvupalvelulaki ja siihen liittyvä rahoituslaki.

Lakiluonnoksessa oleva kasvupalvelun määritelmä on epämääräinen ja vaatii selkeyttämistä. Kasvupalvelut käytännössä tulevat tarkoittamaan nykyisten yritys- ja työvoimapalvelujen toteuttamista vaikkakin uudella toimintatavalla, on siksi selkeintä määritellä ne viittaamalla yritys- ja työvoimapalveluihin. "Kasvupalvelu" ei ole yleiskäsitteenä myöskään selkeä asiakkaille esim. yrityspalvelut, työllisyyspalvelut ja osaamispalvelut kuvaisivat sisältöjä paremmin.

Kun lakiehdotus kuitenkin yhdistää aluekehityksen ja kasvupalvelut samaan kokonaisuuteen, tässä tapauksessa käsitteiden määrittely on tärkeässä roolissa. Selkeytettyä em. määritelmät tulisi kuulua seuraavasti:

"Alueiden kehittäminen on laaja-alaista ja monitasoista toimintaa, joka perustuu eri toimijoiden yhteisiin tavoitteisiin ja vuorovaikutukseen. Se sisältää sekä laajan, yhteiskunnallisen päätöksenteon aluevaikutuksia arvioivan näkökulman, että erityisesti aluekehittämiseen suunnatut toimet ja resurssien käytön."

"Kasvupalveluilla tarkoitetaan valtion ja maakunnan yrityspalveluita ja julkisia työvoimapalveluita, joiden asiakkaisiin lukeutuvat myös kotoutettavat maahanmuuttajat."



3.4.2017

Kilpailullinen monituottajamalli (valinnanvapaus)

Lausunnolla olevan lakiehdotuksen sisältämä järjestäjän ja tuottajan erottamisen tapa eroaa sekä hallituksen 5.4.2016 linjaamasta ja maakuntalain perusteluihin kirjatusta mallista että sote-palveluihin sovellettavasta mallista.

Hallituksen päätös työllisyyttä lisäävistä toimista (1.9.2016) sisälsi lisälinjauksen: ”työvoimapalveluiden tehostaminen toteutetaan *laajentamalla* yksityisten toimijoiden roolia palvelutuotannossa. Tällä luodaan pohjaa maakuntauudistuksen yhteydessä kasvupalveluksi integroitavalle yritys- ja TE-palvelujärjestelmälle ja siirtymiselle monituottajamalliin palvelutuotannossa.”

Lain perustaksi on rakennettu vastaavantyyppinen valinnanvapaus sote-järjestämiseen. Mutta kasvupalveluissa se esitetään toteutettavaksi pidemmälle markkinavetoisena kuin sosiaali- ja terveystaloudissa. Sote-palveluissa maakuntakonserniin kuuluva yhtiö kilpailee asiakkaista yksityisten toimijoiden kanssa. Kasvupalveluissa sen sijaan maakunnan yhtiö on vain viimesijainen tuottaja eli toimii vain markkinapuutetilanteissa. Yksityisten toimijoiden rooli toisin sanoen halutaan *mahdollisimman laajaksi* ja maakunnat velvoitetaan toimimaan sen toimeenpanemiseksi.

Hallituksen 5.4. linjaaman järjestäjä – tuottaja –mallin mukaisti ”maakunnat pääsääntöisesti *sopivat* TE-palveluiden tuottamisesta laissa säädetyt kriteerit täyttävien kuntien, yksityisten tai kolmannen sektorin tuottajien kanssa”. Näin halutaan hyödyntää kuntien osaamista ja potentiaalia alueidensa kasvun ja työllisyyden edistäjinä. Lausunnolle esitetyssä mallissa maakunnilla ei ole oikeutta sopimiseen kuntien kanssa eikä kuntaomisteisten kehitysyhtiöiden, joilla myös on erityisosaamista yritysrajoitettuna toimimisesta. Vastaavasti yhteys kuntien toteuttamaan työllisyyden hoitoon katkeaa. Ehdotettu lakiluonnos heikentää tulevien maakuntien ja kuntien elinvoimapolitiikan yhteensovittamista (toisinaan täydentävyyttä).

Lakiesityksen tavoite on mahdollisimman laaja valinnanvapaus. Kilpailullisia markkinoita ei välttämättä saada aikaan lainsäädännön pakottamana. Viitaten markkinatilanteen selvityksiin realismia on että eri alueilla on merkittävästi erilaiset lähtökohdat saada yrityssektorilta riittävästi sopivia palvelujen tuottajia. Valinnanvapaus ei tule olemaan yhtäläinen koko maassa. Tämä alueellinen todellisuus on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon. Oikea ratkaisu tähän on antaa maakuntien järjestäjänä ratkaistavaksi alueen palvelutarpeiden ja palvelumarkkinoiden ja –tarjonnan perusteella tarkoituksenmukainen tuottamismalli.

Kannanottoni on, että aluekehitys- ja kasvupalvelulakiin sisältyvää kasvupalvelujen järjestäjän ja tuottajan erottamista koskevat osat muutetaan maakuntalain ja sen perusteluihin kirjatun hallituksen 5.4.2016 linjauksen mukaisiksi. Sanoin säädetään yhtäläiseksi työllisyys- sekä sosiaali- ja terveystaloudellisten mallit. Tämä on tarkoituksenmukaista, koska erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien kohdalla palvelutarve ja siten palvelujen tuottaminen on integroitava toisiinsa.



3.4.2017

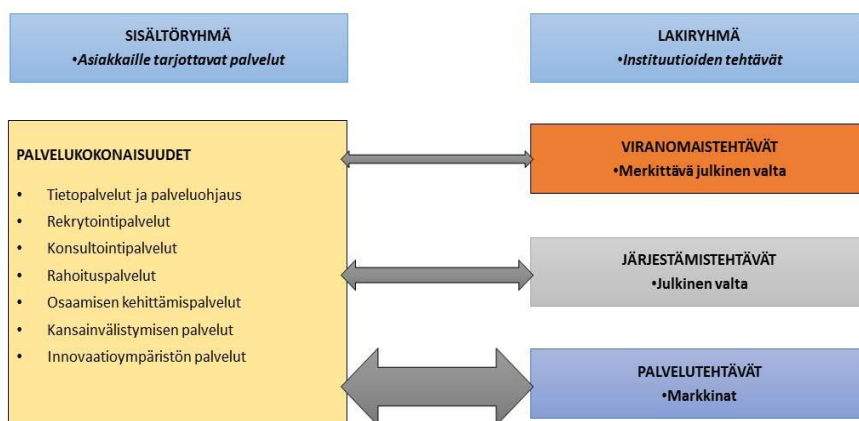
Toimintalogiikat maakuntien sektoritehtävissä ovat eriytymässä

Aluekehitys- ja kasvupalvelulaki ei koske kuntien elinvoimatehtäviä eikä maakuntiin siirtyviä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan maatalous- ja maaseutuyrityksiä koskevia palveluja. Maakunnan eri tehtävääloilla palvelutuotannossa syntyy siten keskenään erilaiset toimintalogiikat, kun otetaan huomioon eri hallinnonaloja koskeva sektorilainsäädäntö. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kasvupalvelut perustuvat kilpailulliseen monituottajamalliin ja markkinaehtoiseen toimintaan, kun taas muiden ministeriöiden tehtävääloilla pidättäydytään virkamieshallinnon periaatteissa myös palveluiden tuotannon puolella. Tämä ei ole kestävä lähtökohta uuden maakunnan johtamiselle ja hyvälle hallinnolle, sen demokraattiselle ohjaukselle eikä myöskään asiakaslähtöiselle palvelutuotannolle.

Kasvupalvelujen järjestäminen maakuntien itsehallinnon näkökulmasta

Maakuntaudistuksen tavoitteiden kannalta kasvupalvelujen järjestämistehtävissä ei tulisi rajata maakuntien päätösvaltaa sen suhteen, kuinka maakunta järjestämisen toteuttaa. Kilpailullinen monituottajamalli esitetyssä muodossaan toteutettuna on ristiriitainen maakunnan itsehallinnon kanssa. Kun esityksen tavoitteena on siirtää mahdollisimman paljon nykyisiä viranomaistehtäviä markkinoille, maakunnan tarkoituksenmukaisuusharkintaan kuuluvat tehtävät samalla kapenevat. Lakiehdotuksen mukaan maakuntien hoidettaviksi kuuluvat vain merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät (joita perustuslain on mahdollista hoitaa vain viranomaistehtävinä) ja uusina tehtävinä järjestämiseen liittyvät tehtävät.

Palvelujen ja tehtävien jäsentäminen ja yhteensovittaminen –
kasvupalvelulakiluonnosten valmistelussa käytetty viitekehys



9.10.2016

Työ- ja elinkeinoministeriö • www.tem.fi

4



3.4.2017

Luonnoksessa ehdotettu rahoituspäätösten siirrosta vaarantaa hyvän hallinnon vaatimukset ja sisältää keskeistä julkisen vallankäyttöä, joten nykyesitys on perustuslain suhteen vähintään kyseenalainen. *Maakuntien liittojen kannanotossa 11.1.2017 emme ole pitäneet suotavana rahoitukseen liittyvän tarkoituksenmukaisuusharkinnan ja vastuun kannalta siirtoa muiden toimijoiden toteutettavaksi.*

Järjestämisvastuu ja tuotanto kuntien kannalta

Lakiehdotusten mukaan työvoima- ja laajemmin kasvupalvelut tultaisiin tuottamaan asiakastarpeiden perusteella maakunnan vastatessa palvelujen yhteensovittamisesta. Kyseessä on joka tapauksessa suuri järjestelmällinen uudistus julkisessa yritys- ja työllisyyspalvelujen kokonaisuudessa ja se tulee aiheuttamaan merkittäviä muutoksia nykyiseen valtion ja kuntien väliseen yhdyspintaan. Myös järjestämisvastuun säätelyn osalta maakuntalakiehdotus ja alue- ja kasvupalvelulakiehdotus poikkeavat toisistaan. Erityisen selvästi ero tulee esille kun tarkastellaan kuntien mahdollisuutta järjestää ja/tai tuottaa kasvupalveluja.

Maakuntalakiesityksen 7 § määrittelee maakunnan tehtäviin liittyvän järjestämisvastuu seuraavasti:

Maakunta voi järjestää tehtäviensä hoitamisen itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle maakunnalle. Lisäksi maakuntien tehtävien järjestäminen voidaan siten kuin laissa erikseen säädetään koota yhdelle tai useammalle maakunnalle, jos se on välttämätöntä palvelujen laadun ja saatavuuden parantamiseksi, kielellisten oikeuksien toteutumisen edistämiseksi, riittävien henkilöstö- ja muiden voimavarojen tai tehtävässä tarvittavan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi taikka muusta vastaavasta ja perustellusta syystä.

Maakunta voi myös siten kuin laissa erikseen säädetään sopia tehtävänsä järjestämisvastuun siirtämisestä yhdelle tai useammalle kunnalle, jolla maakunnan arvion mukaan on riittävät taloudelliset ja muut voimavarat näiden tehtävien hoitamiseen.

Aluekehitys- ja kasvupalvelulakiesityksen mukaan kuntien on mahdollista osallistua maakuntien järjestämien kasvupalveluiden tuotantoon vain erillisten markkinoilla kilpailutilanteessa toimivien yhtiöiden kautta. Kuntien kannalta osallistuminen markkinaehtoisten palveluiden tuottamiseen olisi tuskin kuitenkaan tarkoituksenmukaista. Jos palvelumarkkinoilla on tarjontaa, on relevanttia jättää palvelutuotanto siellä toimivien yritysten varaan ja jos tarjontaa ei ole, on todennäköistä, ettei myöskään kunnan omistamalla yhtiöllä olisi kannattavan toiminnan edellytyksiä.

Vaikka kasvupalvelujen järjestämistehtävä säilytettäisiin pelkästään maakunnilla (ja poikkeuksena myös pääkaupunkiseudulla), lakiesitystä tulisi muuttaa niin, että maakunnalla on oikeus sopia kasvupalvelujen tuottamisesta myös kuntaomisteisten kehitysyhtiöiden tai kuntien



3.4.2017

kanssa. Toinen keino lisätä joustavuutta kasvupalvelujen toteuttamiseen on, että maakunnan omistama yhtiö voi olla yhtenä vaihtoehtoisena toimijana kilpailullisilla kasvupalvelumarkkinoilla.

Kasvupalvelu-uudistuksen vaikutuksista

Lakiehdotuksen markkinoita lisäävät vaikutukset on yliarvioitu. Ehdotuksen mukaan uusia markkinoita syntyisi 400 milj. euron verran. On huomattava, että tähän arvioon on sisällytetty jo nykyisin markkinoilta hankittavat yritys- ja työvoimapalvelut (200 - 250 milj. euroa), jotka siis eivät ole nettolisäystä. Nettolisäystä voi syntyä siitä henkilötyöpanoksesta, jonka arvioidaan maksimissaan voivan siirtyä pitkällä aikavälillä markkinoille (85 % nykyvolyymistä eli noin 160 milj. euroa). Tällöin on huomattava, että maksimitasoon pääsemiseksi joudutaan tulevan maakunnan tehtävistä jopa viranomaistehtäviä sisältävät palvelut ulkoistamaan. Maakunnille siis jäisi vain pakolliset viranomaistehtävät ja uutena järjestämiseen liittyvät tehtävät. Tätä ei voi pitää realistisena ja tarkoituksenmukaisena toteuttaa, sillä järjestelmämuutos synnyttää myös uusia tehtäviä järjestäjälle (maakunta). Maakunnan itsehallinnollisuus kärsii, jos ns. järjestämistehtävät erityisesti rahoituspalvelut siirrettäisiin markkinoille. Sama koskee rakennerahastotehtäviä. Voitaneen siis realistisesti arvioida, että kasvupalvelu-uudistus lisäisi markkinoille siirtyvää toimintaa noin puolet tästä. Tällöin markkinoiden nettokasvu olisi alle 100 milj. euroa.

Lakiehdotuksessa tuodaan lisäksi esille, että ”Lähtötilanne kasvupalvelujen käynnistyessä on eri maakunnissa hyvin erilainen, eivätkä palvelutuottajien markkinat pitkälläkään aikavälillä ole samanlaiset eivätkä kehity samalla tavoin koko Suomessa”. Tästä arviosta ei ole kuitenkaan tehty toimeenpanoa koskevia johtopäätöksiä.

Kasvupalvelu-uudistukseen liittyneen markkinavuoropuhelin tulosten perusteella kasvupalveluihin liittyvät markkinat ovat noin 300 milj. euroa ja yksittäisiä tuottajia on noin 520. Selvityksen mukaan palveluntuottajat keskittyvät kuitenkin erittäin selvästi Uudellemaalle: yli 5 henkeä työllistävien toimipaikkojen määrä Uudellamaalla on 400, seuraavaksi suurimmilla Varsinais-Suomella 85 ja Pirkanmaalla 48; kaikilla muilla maakunnilla alle 20. Markkinoiden toimivuuden ja avaamisen haaste on aluenäkökulmasta erittäin suuri. Tätä tarkkaa tilannekuvaa ei lainvalmisteluvaiheessa ole huomioitu (selvitys esitelty ohjausryhmälle 27.3.).

Maakuntien järjestämisosaaamisen ja markkinoiden terveen kehittymisen kannalta kasvupalvelu-uudistuksen toteuttaminen vaiheittain on välttämätön. Markkinoiden avaaminen tulee tehdä hallitusti esitettyä pidemmän siirtymävaiheen kautta. Kokonaan yhtiöittämisen ulkopuolelle on voitava jättää vaikeimmin työllistyville tarkoitetut palvelukokonaisuudet.



3.4.2017

Tulevien maakuntien rahoitus ja työvoimapalvelut

Hallituksen esityksen 15/2017 ja sitä täydentävän esitysluonnoksen jälkeen maakuntien rahoitus koostuisi kolmesta osasta, joista kaksi ensimmäistä muodostaisivat *maakuntien yleiskatteisen rahoituksen*

1. sosiaali- ja terveystoimen, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon rahoitus,
2. maakunnan muiden tehtävien rahoitus ja
3. erillisrahoitettavat tehtävät.

Keskeisin osa esitysluonnosta on siirtyminen maakunnan muissa tehtävissä nykyisestä talousarvioperusteisesta rahoituksesta laskennalliseen yleiskatteiseen rahoitukseen.

Yleiskatteisen

rahoituksen osalta maakunta saa itse vapaasti päättää rahojen käytöstä riippumatta siitä, minkälaisiin kertoiimiin tai laskentatekijöihin rahoitus perustuu. Toisin sanoen rahan määräytymisperusteet eivät sido rahoituksen käyttöä miltään osin.

Maakunnan yleiskatteellinen rahoitus on määräytymisperusteistaan riippumatta kokonaisuudessaan maakunnan käytettävissä kaikkien sen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Mikäli tehtävien ja rahoituksen tasapaino (rahoitusperiaate) ei toteudu ja esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillinnässä ei pystytä toteuttamaan rahoituslakiin sisällytettyä tavoitetta, maakunnan muiden tehtävien rahoitusta voidaan käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoittamiseen.

Maakunnan muiden tehtävien euromääräisesti merkittävimmät ovat juuri julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (422 milj. euroa vuoden 2017 tasolla), TE-toimistojen tehtävät (157 milj. euroa) ja ELY-keskusten toimintamenot (134 milj. euroa).

Maakunnan muiden tehtävien laskennallisen kustannuksen taso vastaa siirtymävaiheessa ko. tehtävien rahoituksen tasoa vuonna 2019 koko maan tasolla. Maakunnan muiden tehtävien laskennallisen kustannuksen esitetään muodostuvan neljän tekijän perusteella

- asukasperusteinen rahoitus
- maakunnan muiden tehtävien asukastiheysrahoitus
- kasvupalvelurahoitus
- maatalousyritykset

Rahoituksen määräytymisperusteiksi tulisi valita tekijöitä, jotka kuvaavat maakuntien palvelujen järjestämisen kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä. Tällaisia ovat sekä palvelutarvetta että maakuntien olosuhteita ja ominaisuuksia kuvaavat tekijät. Koska maakuntia ei ole olemassa eikä täten maakuntien toiminnan kustannuksia ole tiedossa, ei tässä vaiheessa uudistusta rahoituksen määräytymisperusteita voida perustaa maakuntatason kustannuksia



3.4.2017

selittävään taloustieteelliseen tutkimukseen.

Maakunta saa kasvupalvelutekijän kautta rahoitusta työttömyysasteeseen ja työttömien määrään perustuen. Täysimääräisen valtionrahoituksen tilanteessa nämä kriteerit voidaan nähdä ongelmallisena kannustinnäkökulmasta, kuitenkin on selvää, että tarveperusteisuus on oltava valtion rahoituksen ensisijainen peruste. Sen sijaan kasvupalvelujen rahoitusperusteena väestömäärä ei ole relevantti, vaan se jäykistää rahoituksen kohdentamista. Vaikka maakunnalla ei ole kustannusnäkökulmasta suoria taloudellisia kannustimia alentaa työttömyyttä, työttömyyden aiheuttamat rasitteet aluetaloudelle ovat tunnetut ja yhdessä kuntien kanssa maakuntien intressi on ratkaista pahenemassa olevat työvoiman kohtaanto-ongelmat.